DE FRYSKE MARREN

Advies aan college van burgemeester en wethouders van De Fryske Marren

Portefeuillehouder(s)	mevrouw S.D. van der Meer	**Overlegd/samengewerkt met:**	
Datum voorstel:	8 september 2026	Adviseur:	
Besluit raad:	Ja	☒ communicatie	☐ juridische zaken
T.k.n. raad:	Nee	☒ financiën	☐ p&o
		☐ inkoop	
		Team**:**	
Zaaknummer:	Z.914080	☐backoffice sociaal domein	☐sociaal wijkteam jeugd en gezin
Aantal bijlagen:	5	☐bestuur en concernadvies	☐sociaal wijkteam werk en inkomen
Behandeld door:		☐concerncontrol	☐sociaal wijkteam zorg en participatie
Team:	Team ruimtelijk beheer	☐diensten beheer	☐vergunningen, toezicht en handhaving
		☐informatie	☐wijkbeheer
		☐klanten contact centrum	☐wijkoverschrijdend beheer
		☐maatschappelijke ontwikkeling	
		☐middelen	
		☐ondersteuning	
		☐ruimtelijk beheer/realisatie	
		☐ruimtelijke ontwikkeling	

Onderwerp:
Verlenging Grondstoffenbeleid 2022-2025

Ontwerpbesluit:
Het college besluit:
1. De raad voor te stellen het huidige Grondstoffenbeleidsplan 2022-2025 ‘Grondstof is geen afval’ te verlengen tot en met 2027.

Datum:	**Openbaar:** openbaar
Besluit college:	

Inleiding - Ynlieding
Het Grondstoffenbeleidsplan 2022-2025 ‘Grondstof is geen afval’ is op 12 januari 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Het verminderen van de hoeveelheid restafval per inwoner is hierin een belangrijk doel. Naar aanleiding van een eerste evaluatie heeft de gemeenteraad op 29 maart 2023 besloten de inzamelfrequentie van restafval te handhaven op eenmaal per twee weken.

Het huidige grondstoffenbeleidsplan is verlopen en dient te worden vernieuwd. Uit de ontwikkelingen in de afval- en grondstoffeninzameling blijkt dat het aanbod van afval en grondstoffen op de milieuterreinen toeneemt. Dit vraagt om een nadere analyse en om het uitwerken van passende maatregelen voor de komende jaren.

Om deze ontwikkelingen zorgvuldig mee te kunnen nemen in het nieuwe grondstoffenbeleidsplan, wordt voorgesteld het huidige beleidsplan, inclusief de daarin opgenomen doelen, te verlengen voor de jaren 2026 en 2027. In 2027 wordt het nieuwe grondstoffenbeleidsplan ter besluitvorming aan het college voorgelegd en vervolgens aan de gemeenteraad.

Beoogd resultaat - Beëage resultaat
Nastreven huidige doelstelling van 60 kg restafval per inwoner in 2027

Argumenten - Arguminten
1.1 Verlenging van het huidige beleidsplan biedt ruimte voor het uitwerken van aanvullende maatregelen
Het Grondstoffenbeleidsplan 2022-2025 heeft als doelstelling maximaal 60 kilogram afval per inwoner te verbranden. In 2025 bedroeg de hoeveelheid brandbaar afval 101,5 kilogram per inwoner. Hoewel de hoeveelheid restafval sinds 2020 met 31,5 kilogram per inwoner is afgenomen, is de doelstelling van 60 kilogram nog niet bereikt. Ook bij andere gemeenten blijkt deze doelstelling lastig haalbaar. Aanvullende maatregelen zijn daarom nodig. Een nieuwe campagne gericht op het beter scheiden van gft- en etensresten wordt ingezet. Verlenging van het huidige beleidsplan biedt ruimte om de effecten hiervan af te wachten en aanvullende maatregelen voor het nieuwe beleidsplan uit te werken.

1.2 De bestaande beleidsdoelen zijn nog actueel
De doelstellingen en uitgangspunten uit het huidige grondstoffenbeleidsplan bieden nog steeds een bruikbaar kader voor het afvalbeheer. Het verlengen van het huidige beleidskader heeft geen gevolgen voor de gemeentelijke taken en verplichtingen op het gebied van afvalbeheer. Hiermee kan het bestaande beleid worden voortgezet totdat het nieuwe grondstoffenbeleidsplan is vastgesteld.

1.3 Landelijke ontwikkelingen geven aanleiding om het nieuwe beleid hierop af te stemmen
Het landelijke beleid voor huishoudelijk afval is in ontwikkeling. Het Circulair Materialenplan (CMP) vormt sinds 30 december 2025 het landelijke kader voor het omgaan met afvalstoffen en grondstoffen. Daarnaast wordt voor de periode na 2026 een nieuw uitvoeringsprogramma VANG-HHA (Van Afval Naar Grondstof – Huishoudelijk Afval) voorbereid. Binnen VANG-HHA verschuift de nadruk steeds meer van uitsluitend het verminderen van de hoeveelheid restafval naar het beter scheiden van afvalstromen en het verbeteren van de kwaliteit van grondstoffen, zodat deze hoogwaardiger kunnen worden gerecycled. De landelijke inzet is gericht op minimaal 60% recycling van huishoudelijk afval in 2030 en 65% in 2035.

Voor de gemeente betekent dit dat bij het opstellen van het nieuwe grondstoffenbeleidsplan niet alleen de hoeveelheid restafval, maar ook de kwaliteit van gescheiden ingezamelde grondstoffen en het daadwerkelijke recyclingresultaat nadrukkelijk moeten worden meegenomen. Dit kan gevolgen hebben voor de keuzes die de gemeente maakt ten aanzien van afvalscheiding, inzameling, communicatie en het stimuleren van gewenst scheidingsgedrag. Door het nieuwe VANG-HHA-uitvoeringsprogramma te betrekken bij het nieuwe beleidsplan dat in 2027 opgesteld wordt kan het gemeentelijke beleid hierop aansluiten.

1.4 Meer scheiding Gft-e (etensresten) biedt kansen om hoeveelheid restafval te verminderen
Etensresten (16,37%), Levensmiddelen in verpakking (8,94%) en Tuinafval (2,87%) worden als restafval aangeboden. De grootste milieuwinst wordt bereikt door verdere vermindering van Gft in het restafval. Vooral etensresten vertegenwoordigen hiermee met 25,3 kg per inwoner een groot aandeel omdat ze weinig ruimte innemen, maar wel meetellen in het totaalgewicht voor onjuist restafval. Voor een goede scheiding van Gft-e door onze inwoners is de KlepKlip een klein hulpmiddel met mogelijk een groot effect. Met specifieke aandacht voor etensresten Gft-e uit de grijze container wordt het komende jaar benut om een potentiële vermindering van 25,3 kg afval per inwoner per jaar te behalen.

1.5 Minder restafval beperkt stijging van kosten voor afvalverwerking
De kosten voor afvalverwerking zullen de komende jaren flink oplopen door een stapeling van verhoogde heffingen. De focus ligt op verbrandingsreductie, waarbij het beleid is gericht op het (fors) verminderen van de hoeveelheid restafval die wordt verbrand, met als doel een circulaire economie.
Verbrandingsheffingen en CO_2-belasting resulteren in een toename van de kosten voor de afvalinzameling en de in de afvalstoffenheffing door te berekenen kosten per aansluiting. Met de nascheiding van huishoudelijk restafval en de opwekking van gas uit afval, herwint Afvalsturing Friesland zoveel mogelijk waarde uit afval en draagt hiermee ook bij aan de gemeentelijke VANG-doelstellingen. In 2025 realiseerde het bedrijf een nascheidingsrendement van 49,5%. Voor de komende jaren wordt het nascheidingsrendement stapsgewijs verder verhoogd tot circa 60%. Met dit scheidingsrendement van de afvalverwerker wordt de impact van stijgende afvalstoffenbelasting en CO_2-heffing gedempt. Desondanks nemen de kosten per aansluiting toe van € 10,18 in 2026 tot € 62,98 in 2030. Door minder restafval te verbranden kunnen we deze kostenstijging gedeeltelijk beperken. Het komend jaar wordt gebruikt om scenario's uit te werken om de stijgende kosten zoveel mogelijk te beheersen.

Kanttekeningen: risico's en eventuele beheersmaatregelen - Kanttekeningen: risiko's en eventuele behearsmaatregels
1.1 De landelijke daling van de hoeveelheid restafval stagneert
Ook landelijk blijkt het steeds moeilijker om de hoeveelheid huishoudelijk afval verder te verminderen. Na jaren van daling nam de hoeveelheid huishoudelijk afval in 2024 voor het eerst weer licht toe. Uit de voorlopige CBS-cijfers over 2025 blijkt weliswaar opnieuw een daling, maar deze wordt vooral veroorzaakt door een afname van de hoeveelheid ingezameld Gft-afval. Onze gemeente presteert met 101,5 kg afval per inwoner relatief goed ten opzichte van andere Friese gemeenten. Slechts twee Friese gemeenten kwamen in 2024 en 2025 onder de 100 kg per inwoner uit. Dit laat zien dat verdere vermindering mogelijk is, maar dat de stap naar 60 kg aanzienlijk is.

1.2 Financiële uitdaging
De uitdaging voor een afvalreductie wordt benadrukt door de oplopende kosten voor verbrandingsheffingen in de komende jaren. De eerdergenoemde kostenstijgingen per aansluiting zijn gebaseerd op basis van de huidige werkelijke tonnages restafval. Met toekomstige afvalreducties is dan ook geen rekening gehouden.

Beleid, regelgeving en Sustainable Development Goals (SDG's) - Belied, regeljouwing en Sustainable Development Goals (SDG's)
- Wet milieubeheer; Afvalstoffenverordening gemeente De Fryske Marren; Uitvoeringsbesluit Afvalstoffenverordening gemeente De Fryske Marren.
- SDG 12: een verantwoorde consumptie en productie. SDG-subdoel 12.5 is dat in 2030 de hoeveelheid afval substantieel verminderd is door preventie, reductie en recycling.

Financiën - Finânsjes
De kosten van KlepKlips op Gft-containers worden gedekt vanuit de bestaande begroting. Het potentieel van minder Gft-e betreft een afvalreductie van 25,3 kg met een kostenverlaging van € 1 per aansluiting. Deze toekomstige effecten per aansluiting worden nog niet meegenomen voor de begroting 2027 en de nog vast te stellen tarieven voor 2027.

Duurzaamheid - Duorsumens
De VANG-HHA-doelstellingen worden als duurzaam beschouwd, omdat ze gericht zijn op de overgang van een lineaire naar een circulaire economie. In de circulaire economie zonder afval draait alles om hergebruikbare grondstoffen. Er kan ook energie uit materialen worden gewonnen door verbranding, waarna deze materialen zijn verloren en er CO_2 wordt uitgestoten. In ons grondstoffenbeleid gaan we uit van 60 kg afval wat per inwoner per jaar wordt verbrand, maar ook de recyclingpercentages van 60% in 2030 en 65% in 2035.

Participatie - Partisipaasje
N.v.t.

Communicatie - Kommunikaasje
De afvalstroom Gft-e (etensresten) krijgt specifieke en langdurige communicatieaandacht, waaronder bij de uitgifte van KlepKlips.

Vervolg en evaluatie - Ferfolch en evaluaasje
De resultaten van onze afvalinzameling worden jaarlijks geëvalueerd in de jaarstukken van de gemeente. In het komende jaar volgt een nieuw grondstoffenbeleidsplan.

Bijlagen - Taheakke
- 260908 RV-Verlenging Grondstoffenbeleid 2022-2025-Z.914080
- 260908 RV-voorblad-Verlenging Grondstoffenbeleid 2022-2025-Z.914080
- 260908-RB-Verlenging Grondstoffenbeleid 2022-2025-Z.914080
- 260908-Bijlage 1-Grondstoffenbeleidsplan 2022-2025-Z.914080
- 260908-Bijlage 2-Afval & Grondstoffen in kg/inwoner-Z.914080